
Notiser

MEDISINSK NYTT

Solhatt hjelper ikke mot forkjølelse

Ekstrakt av Echinacea purpurea, eller solhattekstrakt, stimulerer immunresponsen ved infeksjoner. Preparatet brukes ved forkjølelse, og en viss effekt er vist i enkelte tidligere studier.

En placebokontrollert undersøkelse med 121 pasienter kan imidlertid ikke bekrefte en slik effekt (Arch Intern Med 2004; 164: 1237 – 41). Halvparten av pasientene fikk 100 mg solhattekstrakt tre ganger daglig til forkjølelsessymptomene gav seg eller i 14 dager.

Det var ingen forskjeller mellom behandlings- og placebogruppen når det gjaldt alvorlighetsgrad av symptomer eller hvor lang tid det tok å bli frisk.

Antiflogistika og hjernesvulst

Glioblastoma multiforme er en alvorlig form for hjernesvulst som rammer voksne. Som ved de fleste kreftformer er etiologien ukjent.

En pasient-kontroll-undersøkelse viser en mulig beskyttende effekt av ikke-steroide anti-inflammatoriske midler (NSAID) (Am J Epidemiol 2004; 159: 1131 – 9). Pasienter med glioblastoma multiforme rapporterte sjeldnere enn kontrollpersonene et regelmessig forbruk av slike midler (OR 0,53, 95 % KI 0,3 – 0,8).

Det er mulig at NSAID-preparater kan beskytte mot utviklingen av hjernesvulst, slik det er vist for blant annet svulster i mage-tarm-kanalen. Det kan også hende at sykdommer som fører til økt bruk av slike midler, for eksempel revmatoid artritt, medfører redusert risiko for glioblastom. Flere studier er nødvendig før det kan konkluderes med at NSAID-preparater forebygger hjernesvulst eller forsinker progrediering av sykdommen.

Skuffende effekt av donepezil

Kolinesterasehemmeren donepezil er ikke kostnadseffektiv i behandlingen av Alzheimers sykdom. Slik konkluderer en britisk forskningsgruppe som har undersøkt effekten av dette medikamentet hos nesten 500 pasienter. Studien foregikk uavhengig av legemiddelindustrien, var placebokontrollert og varte i to år (Lancet 2004; 363: 2105 – 15).

Pasientene som fikk aktivt medikament, oppnådde en liten, men statistisk signifikant effekt på kognitiv funksjon i forhold til placebogruppen. Derimot hadde de like stor risiko for å havne på institusjon og hadde samme grad av funksjonssvikt. Forfatterne av studien hevder at donepezil ikke bør forskrives rutinemessig ved Alzheimers sykdom.

Ikke mer astma og allergi?

Forekomsten av astma og allergisk eksem hos barn har økt de siste 40 år. Det er usikkert om dette gjenspeiler en reell økning i sykdomsforekomsten eller om det skyldes økt oppmerksomhet omkring tilstanden.

En forskergruppe distribuerte spørreskjemaer til foreldrene til alle skolebarn mellom ni og 12 år ved flere skoler i Aberdeen i 1964, 1989, 1994 og 1999. Forekomsten av astma og eksem i de fire spørre rundene er nå analysert (BMJ, doi: 0.1136/bmj. 38139.666447.F7).

I 1964 hadde 4 % av barna astma, mot 10 % i 1989, 20 % i 1994 og 24 % i 1999. Andelen barn med eksem steg fra 5 % (1964), 12 % (1989), 18 % (1994) til 21 % i 1999.

Forfatterne konkluderer med at økningen i forekomst av astma og allergisk eksem er bremsset opp de siste årene.

Datadesignede enzymer

Enzymer katalyserer biologiske reaksjoner med høy spesifisitet og kan øke reaksjonshastigheten opptil 10^{17} ganger. I flere forskningsmiljøer har man prøvd å utvikle enzymer for manipulasjon av cellers biokjemi.

I en studie fra USA ble et dataprogram brukt til å designe et biologisk aktivt enzym fra et naturlig forekommende inert protein (Science 2004; 304: 1967 – 71). Den tredimensjonale strukturen og de katalytiske enheter til enzymet triosefosfataseisomerase (TIM) ble studert. Deretter ble et protein uten kjent enzymatisk aktivitet, ribosebindende protein, analysert. Varianter av dette proteinet, som tentativt ville føre til de samme katalytiske enhetene som i TIM, ble identifisert. Proteinene ble produsert og testet i et assay for TIM-aktivitet. Et av de designede proteinene hadde en enzymaktivitet som var sammenliknbar med originalenzymet.

Artikkelen er et viktig bidrag i utviklingen av målrettede metabolsk aktive medikamenter. Etablering av metodologi som viderefører artikkelens resultater vil sannsynligvis føre til store forandringer ved utvikling av nye medikamenter.

Leger som røykte

Menn født i årene 1900 – 30 som røykte sigaretter i 1950 og fortsatte å røyke, døde gjennomsnittlig ti år før menn som aldri hadde røykt. Dette viser en ny studie av Richard Doll og medarbeidere (BMJ2004; 328: 1519 – 33). Forskerne fulgte en kohort med 34 000 britiske leger gjennom 50 år (1951 – 2001).

Mer enn halvparten av de unge legene som røykte i 1950-årene, døde av røykingen. Effekten av å slutte å røyke ble også demonstrert: De som sluttet ved 60, 50, 40 og 30 års alder, vant tre, seks, ni eller ti års livslengde.

Fattige elevers syn på medisinstudiet

Elever fra lavere sosioøkonomiske grupper i London har mindre tiltro til sine evner til å komme inn på og gjennomføre medisinstudiet sammenliknet med elever fra høyere sosioøkonomiske grupper. Det viser resultatene fra en fokusgruppestudie blant 68 elever i aldergruppen 14 –16 år (BMJ 2004; 328: 1541– 4).

Det var få forskjeller mellom kjønn og etnisitet, men slående forskjeller etter sosioøkonomisk bakgrunn. Elever fra arbeiderklassen anså medisinstudiet som fjernt, uvirkelig og kulturelt fremmed. Elever med velstående foreldre vurderte medisinstudiet som én mulighet blant flere utfordrende karrieremuligheter.

Alle elever var bekymret for studiekostnadene, men bare elevene fra lavere sosioøkonomiske grupper vurderte dette som begrensende i forhold til valgmulighetene.

Skjevt opptak til medisinstudiet i Storbritannia

Opptak til medisinske læresteder varierer mellom etniske grupper og sosiale klasser. Dette viser en ny studie der data fra Storbritannia er analysert for perioden 1996 – 2000 (BMJ 2004; 328: 1545 – 6).

Analysene viste at den mest overrepresenterte gruppen på doktorskolene var asiater i sosialklasse 1. De hadde om lag 600 ganger større sannsynlighet for å komme inn på studiet sammenliknet med den mest underrepresenterte gruppen (svarte i sosialklasse 4 og 5), hovedsakelig fordi få svarte søker opptak.

Stress med problembasert læring

Stress blant medisinstudenter er undersøkt i mange studier, men stort sett har man tatt for seg tradisjonelle studiemodeller. Mindre er kjent fra studiesteder som benytter problembasert læring (PBL).

I en longitudinell studie fra Glasgow besvarte 161 førsteårsstudenter (59 %) spørreskjemaer i første og tredje termin (Med Educ 2004; 38: 482 – 91).

Studentene var signifikant mer stresset i tredje enn i første termin.

Hovedkilden til stress var relatert til studieforhold mer enn til personlige problemer. Dette samsvarer med funn fra tradisjonelle studiemodeller.

Usikkerheten gjaldt særlig studieatferd, progresjon og evner.

Forfatterne mener eksamen på slutten av første studieår er en viktig forklaring på det økte studiestresset. De foreslår at studentene bør få mer tilbakemelding gjennom studieåret for å redusere stresset.

Publisert: 26. august 2004. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. februar 2026.